

Prace poglądowe i monografie

DYSFUNKCJA MECHANIZMU „ANTYNAPĘDU”: MECHANIZM POWSTAWANIA UZALEŻNIEŃ?

Wojciech Kostowski

Zakład Farmakologii i Fizjologii Układu Nerwowego,
Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie,
Katedra i Zakład Farmakologii Akademii Medycznej w Warszawie.

DRUG ADDICTION AS A DISORDER OF THE “ANTIDRIVE” MECHANISM ?

ABSTRACT – Substance dependence is a complex disorder of the central nervous system, characterized by the loss of behavioral control, and by the possibility of relapse, even after a prolonged period of abstinence. This disorder may have its source in a disturbed balance of drive related behaviors, which control appetitive behaviors, aimed at seeking contact with a reward (addictive substance). The act of consumption becomes more and more attractive, and the behavior takes on more and more compulsive character. Achievement of a drive goal brings about the state of fulfillment, which may be a result of a so-called “antidrive”. Contrary to the mobilization and activation of the organism, which are caused by a drive, a “antidrive” causes demobilization and tranquility. According to our hypothesis, dependence is linked to a dysfunction of the state of a drive fulfillment, i.e. malfunction of a “antidrive”. This leads to the sustainment of activation related to the current drive, which blocks other drives. In effect, uncontrolled compulsive behaviors are released. The reasons for a “antidrive” malfunction may be related to adaptive changes, reflecting a prolonged contact with an addictive substance.

Key words: drug addiction, drives, “antidrive”.

WSTĘP

Bodźce o charakterze nagradzającym, takie jak nagrody naturalne (pokarmy, bodźce seksualne) oraz nagrody sztuczne, farmakologiczne, takie jak środki psychotropowe o właściwościach uzależniających (alkohol, nikotyna, opiaty, środki psychostymulujące) mają szczególne właściwości biologiczne. W ich działaniu szczególne znaczenie ma wzmocnienie pozytywne wywołujące subiektywne odczucia hedonistyczne, natomiast wzmocnienie negatywne wiąże się z usunięciem bądź złagodzeniem oddziaływań o charakterze awersyjnym, negatywnym (np. strach, ból). Ze wzmocnieniem negatywnym spotykamy się również w sytuacji działania środków uzależniających, gdy ich przyjmowanie tłumi stany dysforyczne i inne nieprzyjemne doznania w zespole abstynencyjnym.